

A kutyáknak is fáj...

forrás: dreamstime

I. rész

A fájdalom kellemetlen élmény, ami meglévő vagy képzelt sérülés (vagy betegség) kísérő jelensége. Mivel a kutyák nem tudják elmondani, ha fájdalmuk van, ezért a viselkedésük megfigyelésével próbáljuk megállapítani a fájdalom mértékét. Ez azonban nem mindig könnyű és egyértelmű feladat, mert egyes kutyák rendkívül erősek, és súlyos sérüléseik ellenére sem mutatnak fájdalmat, mások pedig jelentéktelen fájdalom esetén is „panaszkodnak”. Mit tehetünk, mit tegyünk és mit ne tegyünk semmi szín alatt? Ezekről lesz szó Dr. Ambriskó Tamás írásában.

forrás: wikimedia

Sok esetben a fájdalom egyetlen jele az, hogy a kutya elhúzódik és csendesen gubbaszt. Ezért fontos, hogy képzeljük el, mi mit éreznénk, ha hasonló sérülésünk lenne. Ha például egy autóbaleset után egy kutyának elört a lába, vagy egy verekedés után egy nagy bőrdarab részben leszakadt az oldaláról, akkor valószínűleg nagy fájdalma van akkor is, ha ezt az izgalom és félelem miatt nem mutatja. Egy ilyen kutya beteg azonnali állatorvosi segítségre szorul!

A fájdalom fontos dolog, amit nem hagyhatunk figyelmen kívül. Hiba lenne viszont azt gondolni, hogy ez az egyetlen teendő. Ezért, ha kutyánkat szenvedni látjuk, vigyük állatorvoshoz, mert nagyon fontos, hogy az alapbetegséget is kezeljük (pl. műtéti ellátás, antibiotikum adása stb.). Ezen kezeléseket mellett, de nem ezek helyett, gondoskodni kell megfelelő fájdalomcsillapításról is.

Dr. Ambriskó Tamás 1995-ben végzett Budapesten az Állatorvostudományi Egyetemen. Két évig az Egyetem Sebészeti Tanszékén maradván főként aneszteziológia és intenzív terápia területein dolgozott. Majd öt éven át Japánban folytatta doktori tanulmányait (kutyák altatásával kapcsolatos kutató munkát), ami 2003-ban a PhD fokozat megszerzésével zárult. Ez után további három éven át az Egyesült Államokban, a Pennsylvania Egyetemen tanulta meg a modern állatorvosi aneszteziológia alapjait, mint rezidens. A rezidens képzés után sikeresen letette az amerikai és az európai állatorvosi aneszteziológiai szakvizsgákat, ezáltal elnyerte ezen iskolák szakdiplomáit (Diplomate of the ACVAA and ECVA). Egy évet dolgozott Új-Zélandon a Massey Egyetemen, majd 2009-től jelenleg is Bécsben az Állatorvostudományi Egyetem Aneszteziológiai Tanszékén dolgozik. Munkája során tudományos kutatást és klinikai munkát egyaránt végez, és rendszeresen tart aneszteziológiai továbbképzéseket magyar és külföldi állatorvosoknak egyaránt.

Egyes vélemények szerint a fájdalomcsillapítás nem olyan fontos, mivel az állat a nélkül is „túlél”. Sajnos ez nem igaz, mert a fájdalom egyéb sérülésekkel (pl. mellkas sérülés autóbaleset után) vagy betegségekkel (pl. szívbetegség) együttesen gátolhatja a légzést, és szívritmuszavarokat is okozhat, ami végzetes lehet. A fájdalom csökkentheti az étvágyat és a vízírást is, ezért hozzájárul a beteg kutya fogyásához és kiszáradásához, ami szintén életveszélyes lehet, és befolyásolja a gyógyulás időtartamát, minőségét. A fájdalom csökkentheti az immunrendszer működését is, és akár maradandó viselkedési zavarokat okozhat. A pusztán túlélés pedig nem célja a kutyatartásnak, mivel azt szeretnénk, hogy kedvencünk „jól éljen túl”. Például, ha a kutyánk rutin műtéten, mondjuk egy ivartalanításán esett át, érdemes legalább 3-5 napon át fájdalomcsillapítókat adni neki (az állatorvos előírása alapján). Így elkerülhető, hogy maradandó rossz élmény alakuljon ki, ami kihat a későbbi állatorvosi kezelésekre is.

Ha egy kutyának fájdalmai vannak, megváltozhat a viselkedése, agresszívvá válhat. Ha például idősebb kutya kedvencünk egyre lassabban jár és furcsán, óvatosan emeli lábait, akkor lehet, hogy ízületi gyulladása van, és kezelésre szorul. Ha ezt az állatot hirtelen odébb toljuk, vagy elküldjük a puha fekvőhelyről, ez agressziót okozhat. Ezt azonban nem szabad félreértenünk, ez nem hierarchia harc, ezért ehhez másképpen kell hozzá állnunk. Lehet, hogy azért agresszív a kutyánk, mert a mozgás fájdalmas neki, vagy fél, hogy megérintjük a fájdalmas testrészét. Ezért egy ilyen kutyának fájdalomcsillapításra, nem pedig „nevelésre” van szüksége.

Ha egy hirtelen keletkezett (akut) fájdalmat (pl. műtét vagy baleset után) nem kezelünk megfelelően, akkor hosszan tartó (krónikus) fájdalom alakulhat ki, ami tartósan rontja az életminőséget. A krónikus fájdalom nem pusztán az akut fájdalom meghosszabbodása, hanem egy betegség, ami az idegrendszer marandó átalakulásával jár. A krónikus fájdalom kezelése sokkal nehezebb, mint az akut fájdalomé, mert kevésbé reagál a fájdalomcsillapító gyógyszerekre. Ezért ha csak lehet, érdemes megelőzni ennek kialakulását azáltal, hogy komolyan vesszük az akut fájdalom csillapítását. Sajnos ez nem mindig lehetséges, például ízületi gyulladás vagy daganatos betegségek bizonyos formáinál a fájdalom maradandó és nehezen kezelhető, ilyen esetekben a fájdalom pusztán enyhítése a cél (palliatív terápia).

A fájdalomnak védelmi szerepe is van. Feladata, hogy a sérült testrészt eltávolítsa a sérülés helyéről (például, ha meg-

égett, akkor odébb húzza a lábát a forró tárgytól) vagy csökkentse a sérült végtag terhelését. Az evolúció során ez hasznos volt, mivel ha a kutya a törött lábára lép, az még jobban eltörhet és a törött csontvégek átszúrhatják a bőrt, ami súlyos sebfertőzéshez és a végtag vagy akár az élet elvesztéséhez is vezethet. Ma azonban, korrekt állatorvosi ellátás során a törött csontvégeket műtétrel vagy kötéssel rögzítik, a végtag terhelését pedig ketrecbe, vagy szobába zárással, esetleg nyugtatók adásával csökkentik. Ez esetben a fájdalomcsillapító adása nem káros, hanem szükséges. A korrekt fájdalomcsillapítás pedig nem azt jelenti, hogy a kutya nem érez semmit, hanem azt, hogy szenvedés nélkül pihentetheti a lábát, egy erősebb mozdulat valószínűleg fájna. Tehát a helyes fájdalomcsillapítás nem okozza a végtag túlterhelését.

A fájdalom hozzájárul ahhoz is, hogy a sérült, gyulladt területet a kutya a vele született ösztönök által vezérelve rájja és kaparja, mintegy próbálván az elhalt vagy súlyosan fertőzött szöveteket eltávolítani és a fertőzött sebet kinyitni. Ennek a viselkedésnek valószínűleg fontos szerepe lehetett a túlélésben az evolúció során, de modern állatorvosi kezelés mellett kifejezetten káros. A sérülést steril műtét során látják el és varratokkal, kötéssel védik. Sok kutya azonban tovább próbálja harapni és kaparni a sebet, ha módja van rá. Ezt gallérral lehet megakadályozni, de ez sem ad 100%-os védelmet. Hatékony fájdalomcsillapítás hiányában a kutya annyira szenved, hogy ha csak egy percre is le tudja venni a gallért, rögtön szétkaparja vagy harapja a sebet. A korrekt fájdalomcsillapítás tehát ez esetben is esetben kívánatos.

Ennek a kutyának súlyos hashártyagyulladás volt Erős hasi fájdalom esetében sok kutya ehhez hasonló testhelyetet vesz fel, mintegy próbálván enyhíteni a hasüreg nyomását

Tamas Ambrisko / VetmedUni Vienna

Tamas Ambrisko / VetmedUni Vienna

A fájdalomtól szenvedő kutya „arckifejezése”. A nyilvánvalóan óriási fájdalom ellenére ezen az „arcon” már csak az látszik, hogy ez a kutya belefáradt a fájdalomba, már feladta a harcot. Az állat sajnos pár nappal a fénykép készítése után elhullott.

Mit tanulhatunk mindezekből?

A fájdalomcsillapítás fontos eleme a kultúrált állattartásnak. A frissen műtött, sérült vagy beteg kutyák fájdalmát az állatorvos útmutatásainak betartása mellett kezelünk kell.

Fájdalomcsillapítót nem akkor kell adni, ha már fáj, hanem megelőzőleg, azért kell adni, hogy ne fájjon! Egy frissen műtött kutyának legalább 3-5 napig kijár a fájdalomcsillapító.

A fájdalom jelei nem mindig könnyen láthatóak. Sok kutya a stressz vagy a kimerültség miatt nem mutatja a fájdalmát. Fontos, hogy beleképzeljük magunkat a kutya helyzetébe és megkérdezzük magunktól: vajon, ha ilyen betegségem lenne, szeretnék-e fájdalomcsillapítót kapni? Járjunk el e szerint!

Ha egy addig szelíd kutya hirtelen agresszívvá válik, vizsgáljuk meg, hogy nem fájdalom okozza-e az újkeletű agressziót. Ha igen, kérjük állatorvos segítségét.

A következő részben fájdalomcsillapító gyógyszerekről és azok helyes használatáról lesz szó.

Dr. Ambrisko Tamás, PhD.
Aneszteziológus szakállatorvos
Állatorvostudományi Egyetem,
Bécs, Ausztria
www.vetaneszt.hu